

MONSTRANS GEËMAILLEERD EN VERGULD
In het O. L. Vr. Gasthuis te Amsterdam

zijn atelier niet die groote vlucht hebben genomen, want het is van algemeene bekendheid, dat de menigte, die de kunst-opvattingen van den „arrivé” eerbiedigt en aanneemt, de geniale intentie van den man zonder naam dus zonder gezag bespot en verwerpt. Het was echter geenszins uit eigenbelang, dat de kunstenaar in het eerste tijdvak van zijn loopbaan bij de oude vormen bleef volharden; de edelsmid wien steeds dezelfde voorwerpen ter vervaardiging, dezelfde voorstellingen ter uitbeelding werden opgedragen, durfde zich nauwelijks losmaken van een eeuwenoude traditie. Sinds vele honderde jaren had de kunstenaar, die voor de Katholieke Kerk arbeide, zijn bootje vastgemaakt aan het statige schip, dat de middeleeuwers bouwden; het dogma der Kerk was de zilveren schaal waarin deze het levende water — hun heerlijke innig religieuse kunst droegen; maar dit vocht was nu verkild en tot een koude harde matérie geworden, altijd weer gemouleerd in denzelfden vorm. Jan Brom zou intusschen geen echt kunstenaar, geen warm voelend mensch geweest zijn, indien hij niet het verlangen in zich had voelen opkomen iets anders, iets nieuws te geven, naar frissche ornamenten en verhoudingen te zoeken en de overgeleverde verouderde vormen voor monstransen en altaarlampen, voor koorhekken en doopvonten eens eindelijk aan den kant te doen.

De monstrans voor het O. L. Vrouwe Gasthuis te Amsterdam van verguld zilver, rijk versierd met filigraan arbeid, émail en edelsteenen heeft niet meer het karakter van een doorzichtig bouwwerk, maar van een kostbaar stuk goudbrokaat dat als een lijst het Allerheilige omspant. Aan de communiebank te Haarlem zijn grillige draken met ranke varentakken als ornament verwerkt. De kleine godslamp in de St. Antoniuskerk te Utrecht is een juweel van eenvoudige ornamentatie; de kerkkandelaars, waaraan de koppen der zilveren nagels, die de drie deelen aaneen houden, bijna het eenige ornament vormen, danken hun deftige schoonheid aan